

Ергард Наталія Миколаївна

асистент кафедри судової медицини

та медичного права

Національного медичного

університету ім. О.О.Богомольця

ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗАЛУЧЕННЯ СУДОВО-МЕДИЧНИХ ЕКСПЕРТІВ ДО УЧАСТІ В ОГЛЯДІ ТРУПА НА МІСЦІ ЙОГО ВИЯВЛЕННЯ

Судово-медична експертиза трупа на місці його виявлення становить певний вид експертизи, який займає одну із особливих ланок роботи експерта. Статтею 238 Кримінального процесуального кодексу України (надалі – КПК України) передбачено обов'язкову участь судово-медичного експерта при огляді трупа на місці його виявлення, з метою встановлення причини смерті.

Правильно обрана методика та дотримання певного алгоритму дій при дослідженні трупа на місці його виявлення має особливе значення не тільки для слідчих дій, але й для доказовості кримінального правопорушення. Відсутність ознак насильницької смерті при зовнішньому огляді трупа ще не означає, що смерть не містить ознак кримінального злочину, тому актуальним питанням залишається обов'язковість залучення судово-медичного експерта до огляду трупа.

Нажаль, практика показує, що поліція не залучає судово-медичних експертів до огляду трупів, причиною смерті яких стала механічна асфіксія внаслідок повішення, вважаючи усі такі випадки суїцидальним наслідком. Проте, слід зауважити, що наявність косо-висхідної странгуляційної борозни та типового розташування тіла при повішенні ще не означає, що має місце самогубство як рід смерті. Дедалі частіше зустрічаються випадки, коли людину довели до стану непритомності за допомогою медичних препаратів чи алкогольного сп'яніння, для того, щоб вона не змогла чинити опір, а вже потім її підвісили з метою вбивства. При дослідженні тіла у морзі експертом може

бути встановлений факт наявності алкоголю чи медичних препаратів в крові, проте, коли у органів досудового розслідування, на підставі цих даних, виникне потреба в повторному огляді місця події, речові докази біологічного походження можуть бути втраченими за часовими показниками.

Отже, правильний підхід до огляду місця події, виявлення та забір речових доказів біологічного походження дасть можливість доказовості кримінального злочину. Незважаючи на комплекс вжитих до теперішнього часу заходів, проблема повноцінного огляду трупа на місці його виявлення і досі залишається актуальною.

Ще одним важливим моментом при огляді трупа, причиною смерті якого є механічна асфіксія внаслідок повішення, це прицільне дослідження мотузки, на якій висіло тіло, тому що саме ці данні дадуть експертові судження про відповідність утворення странгуляційної борозни від того предмету, на якому висіло тіло. Повертаючись до практичної діяльності, хочеться також зауважити, що не завжди предмет, на якому висіло тіло є предметом, що спричинило смерть людини через повішення. Були випадки, коли людина була задушеною ременем, а висіла на плетеній мотузці. В такому випадку на шиї трупа були наявні дві странгуляційні борозни: одна – горизонтальна замкнута (задушення), інша – косо-висхідна незамкнута (повішення). Однак, поліція не звернула на ці особливості належної уваги і не залучила судово-медичного експерта до огляду трупа на місці його виявлення, порушуючи ст. 238 КПК України. В подальшому, коли експертом у морзі, за морфологічними особливостями обох странгуляційних борозен, було виявлено як різний механізм їх заподіяння, так і різна характеристика предметів, у органів досудового розслідування виникла необхідність у повторному огляді місця події з пошуком ременя, яким могла бути задушена людина, проте був втрачений час і можливо злочинцем переховано предмет злочину.

Отже, підсумовуючи вищенаведене, хочеться зазначити, що таких випадків в судово-медичній практиці стає надалі більше, і неповноцінна процесуальна дія по залученню судово-медичних експертів до огляду трупа на

місці його виявлення призводить до втрати речових доказів як біологічного, так і іншого походження, що дозволяє злочинцям бути непокараними внаслідок скудності, або взагалі відсутності доказовості кримінального правопорушення.